

# BĒRNU UN JAUNIEŠU DROŠĪBA INTERNETĀ

*Net-Safe Latvia* Drošāka interneta centrs

[info@drossinternets.lv](mailto:info@drossinternets.lv)

[www.drossinternets.lv](http://www.drossinternets.lv)

# NET-SAFE LATVIA DROŠĀKA INTERNETA CENTRS

- **IZGLĪTOŠANAS DARBS:** bērnu, jauniešu, skolotāju un vecāku informēšana un izglītošana interneta satura drošības jomā – par iespējamajiem riskiem un apdraudējumiem internetā
- **ZIŅOJUMU LĪNIJA:** iespēja sabiedrībai mājas lapā [www.drossinternets.lv](http://www.drossinternets.lv) elektroniski ziņot par atklātajiem pārkāpumiem un nelegālu saturu internetā
- **UZTICĪBAS TĀLRUNIS 116111:** iespēja bērniem/jauniešiem ziņot par pārkāpumiem internetā un saņemt psihologa atbalstu



# DARBA PLĀNS

- Riski un apdraudējumi internetā ar kuriem var saskarties ikviens
- Sociālo tīklu izmantošana
- Kā padarīt interneta izmantošanu drošāku?
- Jautājumi un diskusija

# RISKI UN APDRAUDĒJUMI INTERNETĀ

- Nelāgu nodomu vadītas cilvēku aktivitātes
  - Pedofilu aktivitātes internetā
  - Finanšu krāpniecība internetā
- Informācija, kas ir nepatiesa, nepiemērota, nelegāla
- Interneta atkarība
- Programmas, kas var tieši kaitēt datorā esošajai programmatūrai
- Lietotāja neuzmanība!

# PEDOFILU AKTIVITĀTES INTERNETĀ

Par potenciālo **varmāku** un viņa centieniem sameklēt upuri liecina vairākas pazīmes:

- Uzsāk saraksti un jautā ļoti personisku informāciju, pieprasa sūtīt fotogrāfijas
- Interesējas par bērna sajūtām, cenšas kļūt par draugu, uzticības personu
- Lūdz bērnam sarunāties tiešsaistē vēlās vakara stundās
- Attiecības lūdz bērnam saglabāt kā noslēpumu

Upura vecums	Ģimenes loceklis	Paziņa	Svešinieks
0-5 (10%)	49%	48%	3%
6-11 (58%)	42%	53%	5%
12-17 (32%)	24%	66%	10%

*Dati: Snyder, 2010*

# FINANŠU KRĀPNIEKI INTERNETĀ

## Finansu krāpniecība –

pikšķerēšana – *phishing* – krāpšanās veids, kādā interneta noziedznieki cenšas izmānīt no sava upura lietotājevārdus, paroles, kredītkaršu numurus, bankas kontus.

- Apmeklējot mājas lapas – kā reklāmas baneri
- E-pasta vēstules:
  - Saņemts mantojums
  - Nepieciešami starpniekpakalpojumi
  - Kādam ir tāds pats uzvārds
  - Uzvarēts e-pasta adrešu loterijā
  - ....

## Kā neļaut sevi apkrāpt?

- Neesiet lētticīgi
- Izmantojiet tikai uzticamas institūcijas
- Neuzticiet savus datus trešajām personām
- Regulāri sekojiet līdzi naudas plūsmai kontā
- Sazinieties ar institūciju tiešā veidā
- Saglabājiēt informāciju par veiktajiem darījumiem, arī izdrukātā veidā
- Ja ir šaubas – ziņojiet [www.drossinternets.lv](http://www.drossinternets.lv)!

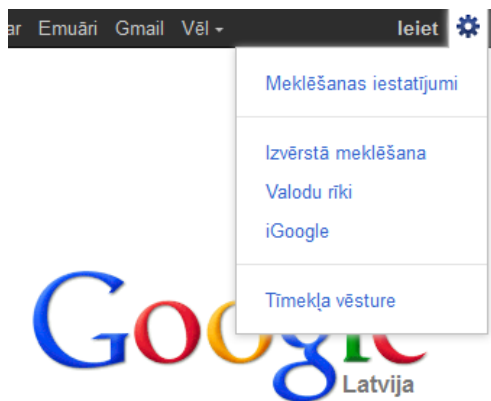
# INTERNETĀ ATRODAMĀ INFORMĀCIJA

- Vai mēs varam ticēt visam, kas atrodams internetā?
- Vai visa informācija ir piemērota bērniem?
- Informācija ir jāvērtē kritiski
- Aizliegts “copy & paste”
- Meklējot informāciju jāizmanto “Drošās meklēšanas iespēja”



# DROŠĀ MEKLĒŠANA INTERNETĀ

- Google



- Youtube



Drošas meklēšanas filtrēšana

[Google droša meklēšana](#) neļauj meklēšanas rezultātiem saturēt seksuālu, vardarbīgu, kaitniecīgu vai citādi nepiemērotu saturu.

lapām ar seksuālu, vardarbīgu, kaitniecīgu vai citādi nepiemērotu saturu.

- Izmantot mūsu drošo meklēšanu, kas izslēdz nepiemērotu saturu.
- Izmantot vietējo meklēšanu, kas neņem vērā nepiemērotu saturu.
- Nefiltrēt manas meklēšanas rezultātus.

[Blokēt drošu meklēšanu](#) veikti no šī datora. [Piemērotu saturu filtrēšanas detaļas.](#)

© 2011 YouTube, LLC [Ziņot par blusu](#) [Izmēģiniet kaut ko jaunu!](#) Valoda: [Latviešu valoda](#) [Atrašanās vieta: Visa pasaule](#) [Drošais režīms: Izslēgts](#)

**Izvēlieties drošo režīmu**

Ja pakalpojumā YouTube nevēlaties skatīties videoklipus, kas varētu ietvert nepiemērotu materiālu, izmantojiet YouTube drošo režīmu. Šis režīms nav pilnīgi precīzs, tāpēc mēs izmantojam kopienas atzīmēšanu un citus saturs signālus, lai noteiktu un filtrētu nepiemērotu saturu.

Ieslēgt  Izslēgt

Bloķējiet drošo režīmu šajā pārlūkprogrammā.

Drošais režīms: **ieslēgts**

# INTERNETA SATURA FILTRĒŠANA



Elektronisko sakaru komersanta pienākums ir informēt lietotāju par iespēju uzstādīt satura filtru, kas ierobežo tādu materiālu pieejamību, kuros propagandēta cietsirdīga uzvedība, vardarbība, erotika, pornogrāfija un kuri rada draudus bērna garīgajai attīstībai, kā arī nodrošināt bezmaksas satura filtra uzstādīšanu, ja abonents to pieprasa no elektronisko sakaru komersanta.

*LR Elektronisko sakaru likuma 19.panta  
1.daļas 17.apakšpunkts*

# INTERNETA ATKARĪBA

## GALVENIE CĒLOŅI:

- Vecāki paši kā datora un interneta atkarības veicinātāji
- Bērns iekrīt azartā

„... jau pusgadu bērns neiet uz skolu, sēž tikai pie datora...”

„...pēdējā gadā kļuvis nesekmīgs visos mācību priekšmetos, no stundām bēg uz māju, lai tiktu pie datora....” ,

„kad bija nosēdējis internetā trīs diennaktis un es aizliedzu iet pie datora, izlauza istabas durvis...”

„.... jau vairākus mēnešus ar mums nerunā, virsū neskatās, acis tikai datorā...”

**Būtiski ir saprast, ka datoratkarība nav gripa, kas var uzrasties vienā dienā – vakar vēl vesels, bet šodien no rīta pamostos: slim!**

# LIETOTĀJA NEUZMANĪBA

# INFORMĀCIJA INTERNETĀ

Informācija, kuru mēs katrs pats ievieojam internetā:

- Reģistrācija sociālajos portālos
- Blogošana, mājas lapu veidošana
  - Vārds, uzvārds
  - Fotografijas
  - Adrese
  - Izglītības iestāde
  - Intereses, hobiji
  - Viedokļi, pārdomas

**Informācija var kļūt pieejama ikvienam un saglabāties internetā vēl gadu, 5 vai 10!**

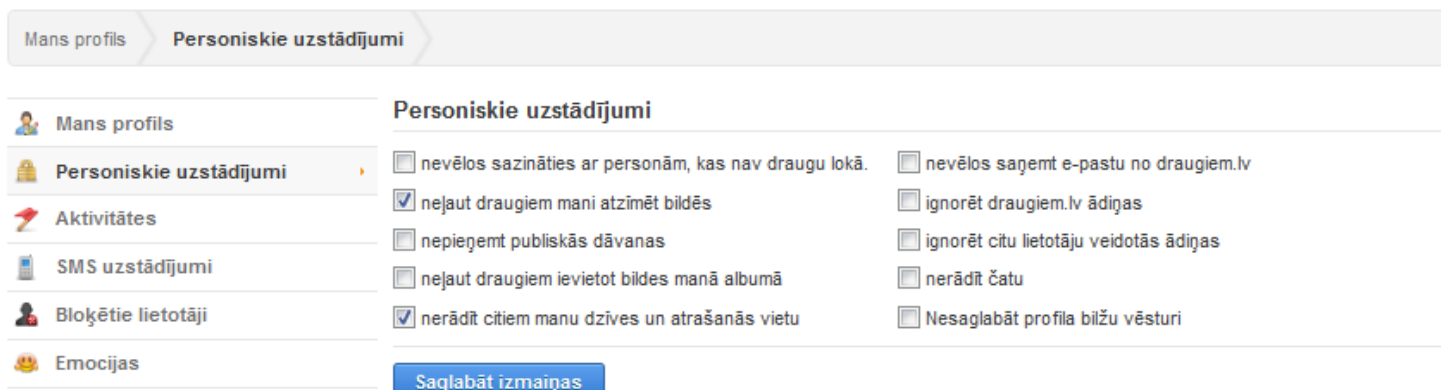
# KO BĚRNI PUBLICĚ INTERNETĀ?

# KĀDU IESPAIDU PAR SEVI RADĀM?

43% darba devēju atzīst, ka pirms pieņem lēmumu par kāda darbinieka pieņemšanu darbā, rūpīgi izpēta par viņu pieejamo informāciju internetā, īpaši, ja darbs ir saistīts ar uzņēmuma reprezentāciju

# DROŠS SOCIĀLĀ TĪKLA PROFILS

- Mudiniet vecākus būt bērna “draugos”
- Sekojam līdzī savām un bērnu aktivitātēm
- Uzstādām atbilstošus privātuma aizsardzības iestatījumus



Mans profils **Personiskie uzstādījumi**

Mans profils

**Personiskie uzstādījumi**

Aktivitātes

SMS uzstādījumi

Bloķētie lietotāji

Emocijas

**Personiskie uzstādījumi**

<input type="checkbox"/> nevēlos sazināties ar personām, kas nav draugu lokā.	<input type="checkbox"/> nevēlos saņemt e-pastu no draugiem.lv
<input checked="" type="checkbox"/> neļaut draugiem mani atzīmēt bildēs	<input type="checkbox"/> ignorēt draugiem.lv ādiņas
<input type="checkbox"/> nepieņemt publiskās dāvanas	<input type="checkbox"/> ignorēt citu lietotāju veidotās ādiņas
<input type="checkbox"/> neļaut draugiem ievietot bildes manā albumā	<input type="checkbox"/> nerādīt čatu
<input checked="" type="checkbox"/> nerādīt citiem manu dzīves un atrašanās vietu	<input type="checkbox"/> Nesaglabāt profila bilžu vēsturi

Saglabāt izmaiņas



Mans profils

Personiskie uzstādījumi

Aktivitātes

Mani profila jaunumi

Draugu aktivitātes

Manas aktivitātes

**Aktivitātes** [Atvērt](#)

Ieliec ķeksīti pie aktivitātēm, kuras nevēlies rādīt citiem.

- ▶ Aplikācijas
- ▶ Dienasgrāmata, Parunāsim, Ceļojumi
- ▶ Domubiedru grupas
- ▶ Draugiem lapas
- ▶ Galerijas
- ▶ Mūzika
- ▶ Pasākumi
- ▶ Profila aktivitātes
- ▶ Runā
- ▶ Tops
- ▶ Ādiņas
- ▶ Citas aktivitātes
- ▶ Aplikācijas

www.drosumi.lv

# KOPSAVILKUMAM

- Pastāvošie riski un apdraudējumi ar bērniem ir jāpārrunā
- Ir jāvienojas par interneta izmantošanas noteikumiem
- Izmantojam atbilstošus drošības uzstādījumus
- Izmantojam interneta satura filtrus
  
- Atceramies: informācija, kuru ievieojam internetā var būt pieejama pēc gada, 5 vai 10
  
- Vairāk informācijas [www.drossinternets.lv](http://www.drossinternets.lv)

# JAUTĀJUMI? KOMENTĀRI?

# PALDIES PAR UZMANĪBU

*Net-Safe Latvia* Drošāka interneta centrs

[info@drossinternets.lv](mailto:info@drossinternets.lv)

[www.drossinternets.lv](http://www.drossinternets.lv)

[www.draugiem.lv/drossinternets](http://www.draugiem.lv/drossinternets)

[www.twitter.com/drossinternets](http://www.twitter.com/drossinternets)

